

נלחמים עם ערכים – מערך שיעור

הנחיות לפעילות

רקע

"רוח צה"ל" הוא תעודת הזהות הערכית של צה"ל, אשר ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת במסגרת צה"ל, בשירות סדיר ובשירות מילואים.

"רוח צה"ל" וכללי הפעולה הנגזרים ממנו הם הקוד האתי של צה"ל. קוד זה ישמש את צה"ל, על חייליו, מפקדיו, יחידותיו וחיילותיו בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. הללו ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

"רוח צה"ל" יונק מארבעה מקורות: מסורת צה"ל ומורשת הלחימה שלו כצבא ההגנה לישראל. מסורת מדינת ישראל על עקרונותיה הדמוקרטיים, חוקיה ומוסדותיה. מסורת העם היהודי לדורותיו. ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו.

ערכי היסוד:

הגנת המדינה, אזרחיה ותושביה - מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל, על עצמאותה ועל ביטחון אזרחיה ותושביה.

אהבת המולדת ונאמנות למדינה - ביסוד השירות בצה"ל עומדות אהבת המולדת והמחויבות והמסירות למדינת ישראל - מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי לעם היהודי - לאזרחיה ולתושביה.

כבוד האדם - צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, בדת, בלאום, במין, במעמד ובתפקיד.

ממלכתיות - צה"ל הוא צבא העם, צבא ממלכתי, הנתון למרות החוק והממשלה. חיילי צה"ל יפעלו כשרק המשימה, ערכי צה"ל וביטחון המדינה ראשונים לנגד עיניהם, ויעשו זאת ביושרה, בענייניות ובייצוגיות.

(מתוך אתר צה"ל)

מטרות הפעילות

- להכיר את ערכי צה"ל והמשמעויות מאחוריהם.
- לדון במשמעות של קדושת החיים כערך לחיות לפיו וכמסר להמשכיות החיים של כולנו במדינת ישראל.

לחצו לצפייה בקליפ של ירדנה ארזי ולהקת חיל האוויר. [קישור לקליפ](#). [קישור למילות השיר](#).

שאלות לדיון:

- אמרו במילים שלכם: מהו המסר העקרי בשיר
- מה המשמעות של "לא נעצור" בהקשר האישי והלאומי?
- כיצד המילים "לבנו עוד צעיר" מבטאות תקווה וחוסן?
- איך תפרשו את המשפט "גם באפלה, בסערה, גם בטוב, גם ברע"?
- כיצד השיר מבטא את הרעיון של המשכיות וחוסן?

נלחמים – עם ערכים

לפניכם עשרת הערכים העומדים בבסיס צה"ל – ערכי יסוד בצה"ל:

שליחות, רעות, משמעת, מקצועיות, טוהר הנשק, חיי אדם, דוגמה אישית, אמינות, אחריות, דבקות במשימה וחתיירה לניצחון.

רעות

החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.

משמעת

החייל יפעל כמיטב יכולתו לביצוע מלא ומוצלח של הנדרש ממנו על פי הפקודות ועל פי רוחן. החייל יקפיד על מתן פקודות חוקיות בלבד, ולא יציית לפקודות בלתי חוקיות בעליל.

שליחות

החייל יראה בשירותו הצבאי שליחות; יהיה נכון לתרום כל שביכולתו להגנת המדינה, אזרחיה ותושביה. זאת בהיותו נציג של צה"ל הפועל מתוקף ובמסגרת בסמכויות שניתנו לו על פי פקודות הצבא.

אמינות

החייל יציג דברים כהווייתם, בשלמות ובדייקנות, בתכנון, בביצוע ובדיווח, ויפעל כך שרעיו ומפקדיו יוכלו לסמוך עליו בביצוע המשימות.

חיי אדם

החייל ינהג באופן מושכל ובטיחותי בכל פעולותיו, מתוך הכרה בחשיבותם העליונה של חיי אדם. בעת לחימה יסכן את עצמו ואת רעיו במידה הנדרשת לביצוע המשימה.

מקצועיות

החייל ישאף לרכוש את הידע המקצועי ואת המיומנויות הנדרשים לביצוע תפקידו, וישמם תוך חתירה לשיפור מתמיד של ההישגים האישיים והיחידתיים.

אחריות

החייל יראה עצמו שותף פעיל בהגנה על ביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. החייל יפעל תוך גילוי מתמיד של מעורבות, יוזמה ושקיפה, בשיקול דעת ובמסגרת סמכותו, כשהוא נכון לשאת באחריות לתוצאות פעולותיו.

טוהר הנשק

החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, ויעשה כל שביכולתו למנוע פגיעה בחייהם, בגופם, בכבודם וברכושם.

דבקות במשימה וחתירה לניצחון

החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש.

דוגמה אישית

החייל ינהג על פי הנדרש ממנו, ויקיים את שהוא דורש מזולתו, מתוך הכרה ביכולתו ובאחריותו, בצבא ומחוצה לו, להוות דוגמה ראויה.

משימה בזוגות/קבוצות קטנות

התייחסו לכלל הערכים וענו:

- כיצד כל ערך בא לידי ביטוי בקהילה שלכם? בחיי היומיום?
- בחרו ערך אחד אליו אתם מתחברים במיוחד וענו: מדוע ערך זה נוגע בכם? מה חשיבותו? - מדוע לדעתכם הוא ערך יסוד בצה"ל?

אוספים ערכים – לזכרם

אסף חממי – אלוף-משנה, מפקד חטיבת קטיף

אסף חממי (1982-2023) היה קצין בכיר בצה"ל ששימש מפקד החטיבה הדרומית באוגדת עזה. עבר מסלול פיקוד ארוך בחטיבת גבעתי, פיקד על יחידת רימון, גדוד צבר, בא"ח עוז וחטיבת הנגב.

ב-7 באוקטובר 2023, כשהבין שמדובר במתקפה רחבה של חמאס, הכריז "מלחמה" והנחה להקפיץ את כל הכוחות. יצא עם החפ"ק שלו לקיבוץ נירים, שם נהרג בשעה 7:00 בבוקר תוך הפגנת גבורה אישית. גופתו וגופות שני חיילי החפ"ק שלו נחטפו לעזה.

גופתו הוחזרה לישראל ב-2 בנובמבר 2025 במסגרת הסכם עם חמאס, והובא לקבורה בקריית שאול.

(מעובד מתוך אתר "ויקיפדיה")

לפניכם מצגת לזכרו של אל"מ אסף חממי ז"ל. [קישור למצגת](#)

- אילו ערכים עולים מן הסיפור שלו?

רועי מרום ז"ל

לפני שנכנס רועי להילחם ברצועת עזה הוא הפקיד בידי קצינת החינוך שלו פתק בו כתב:

"אם אני מת אני רוצה שתעשו משהו לנוער בסיכון, אבל אני לא מת. אני חוזר לעשות את זה בעצמי"

בהקרבתו למען החברה הישראלית הוא משאיר צוואה ומבקש שהחברה תקדם את הנוער שבסיכון.

[קישור למערכ](#) שיעור העוסק במצוינות – אשר כתב רועי מרום ז"ל.

- כיצד ערך המצוינות אשר כתב עליו רועי ז"ל – מתכתב עם ערכי צה"ל?

נעמה בוני ז"ל

רב"ט נעמה בוני, משקית ת"ש בחטיבת השריון, בגדוד 77. נפלה בשבעה באוקטובר 2023 בעת חדירת המחבלים למוצב "יפתח" שעליו שמרה.

אמה, יעל בוני מספרת:

"מכתב שזכה להתייחסות מיוחדת בצבא שהגיע אלי בימי השבעה. המכתב מתאר את הסיבות לשמם נעמה ראתה חובה להתגייס לצה"ל ולתרומם למדינה"

- כיצד הערכים אשר העלתה נעמה ז"ל במכתבה מתכתבים עם ערכי צה"ל?

רן גואילי ז"ל

ב-7 באוקטובר 2023 יצא רן גואילי ממיתר למוקדי הלחימה בעוטף עזה, למרות שהיה בחופשת מחלה עם כתף שבורה. הוא השתתף בחילוץ עשרות ניצולים מפסטיבל "הנובה" בתחנת הדלק בצומת סעד. בהמשך, סמוך לקיבוץ עלומים, נקלע למארב ונפצע קשה ברגל ובזרוע. למרות הפציעה המשיך להילחם וחיסל 14 מחבלים נוספים, עד שאזלה תחמושתו ונחטף לעזה כשהוא פצוע.

ב-30 בינואר 2024 הוכרז כחלל ומשפחתו התמסרה למאבק להשבת גופתו.

ב-26 בינואר 2026, במסגרת מבצע "לב אמיץ", אותרה גופתו בבית קברות בשכונת שג'אעיייה שבצפון עזה. הוא הושב לקבר ישראל לאחר 477 ימי שבי.

(מעובד מתוך אתר "ויקיפדיה")

- אילו ערכים עולים מן הסיפור על רן גואילי ז"ל?

...לחיות בעד ארצינו. רס"ן גיא נזרי ז"ל.

לחצו לצפייה [בקטע הקצר](#) בו מדבר המ"פ גיא נזרי ז"ל עם תלמידי תיכון 'רמת הנשיא' בחיפה.

- אילו ערכי צה"ל אותם הכרנו קודם לכן – עולים בדברים של גיא ז"ל?

פעילות בזוגות:

כתבו על חיילת/ת שהכרתם אישית או חפשו ברשת מידע על אחד או אחת מחיילינו אשר חרפו נפשם בהגנה על מדינת ישראל.

שאלות לדין – גלגל הערכים

- אילו ערכים מתוך ערכי היסוד של צה"ל זיהיתם בקטעי הזיכרון אליהם נחשפתם ו/או חקרתם?
- בחרו ערך אחד שהזדהיתם איתו וספרו כיצד הוא בא לידי ביטוי (או יכול לבוא לידי ביטוי) בחיים שלכם.
- בהשראת הקטעים שהוצגו ונחקרו, איזה מן הערכים שעלו תרצו לאמץ? מדוע?
- אילו דרכים לדעתכם יכולים בני נוער למצוא כדי לחיות לאור הערכים שזיהיתם בקטעים אליהם נחשפתם, עוד לפני השירות הצבאי?